

Kommentteja Tuomo Suhosen ja Juho Jokisen tutkimukseen: Korkeakoulutus kannattaa – kuinka se saavutetaan?

Heta Rintala

Tampereen teknillinen yliopisto

Taidot Työhön -tutkimusseminaari 24.5.2018

Koulutusvalinnan vaikeus

Ysiluokkalaiset valitsevat tulevan ammattinsa hatarin tiedoin ja tunnesyistä, huomasi tutkijat – ”Sitä vain ruksii jotakin yhteishaussa”

HS, 23.12.2017

Stressiä, uupumusta ja kyynisyyttä kokee jopa puolet lukiolaisista – Professori: Jaksaminen on otettava vakavasti uudistusten keskellä

Osa lukiolaisista on jo nyt uupuneita. Lähivuosien muutokset kasaavat nuorille lisää vastuuta. Kuinka lukiolaiset jaksavat?

HS, 16.1.2018

Valitse oikein: Näillä aloilla saat töitä – vaikeinta on humanisteilla

Ilta-Sanomat, 3.6.2016

Kaksi opintopolkua

- Peruskoulun vuonna 2016 päättäneiden nuorten (n. 56 700) opintopolut:
  - **Lukio** (53 %)
  - **Ammatillinen koulutus** (42 %)
  - Valmentava koulutus (2 %), peruskoulun lisäopetus (1 %), koulutuksen ulkopuolella (2,5 %) (SVT, 2017a)
- Erityisesti ammatillisen koulutuksen suosio kasvanut (esim. vuonna 2000 osuus 36,3 %) (SVT, 2017b)
  - Taustalla mm. yleinen korkeakoulukelpoisuus ja erityisesti ammattikorkeakoulut (ks. esim. Virolainen & Stenström, 2015)

Opintopolut nuorten näkökulmasta

- Kun koulu loppuu – Nuorten tulevaisuusraportti 2018
  - **Lukiossa opiskelevilla** (N=4190) suuntana yliopisto, ammattikorkeakoulun suosio laskussa
  - Jatko-opintovalinta tehdään lukiossa myöhään (esim. "Alavalinnan ajattelemisen stressaa minua", 67 % vastaajista), välivuoden suosio korkealla (30 % vastaajista)
  - Vuonna 2016 uusista ylioppilaista jatkoi välittömästi yliopistossa vajaa 16 %, ammattikorkeakoulussa 10 % ja ammatillisessa koulutuksessa 4 % (SVT, 2017a)
  - **Ammattiin opiskelevilla** nuorilla (N=3105) selkeämmät suunnitelmat valmistumisen jälkeen: työnhaku, ammattikorkeakoulu...
  - Vuonna 2016 toisen asteen ammatillisen koulutuksen suorittaneista vuoden kuluttua työssä oli 65 % (SVT, 2018)
  - Ammattikorkeakoulujen uusista opiskelijoista entistä useammalla on ammatillinen tutkinto, vuonna 2015 osuus opiskelijoista oli 46 % (vuonna 2010 36 %) (OKM, 2017, 15)

Koulutusmahdollisuuksien tasa-arvo?

- Pohjoismainen näkökulma: Koulutusmahdollisuuksien tasa-arvo toteutuu järjestelmän tasolla koulutuksen avoimuuden ja maksuttomuuden kautta (ks. esim. Haltia ym., 2017)
- Ammatillisen koulutuksen tutkinnoilla suuntana on kuitenkin erityisesti ammattikorkeakoulu (OKM, 2017)
- Korkeakoulutuksessa alojen välillä on eroja; työläistausta tai ei-akateeminen tausta vaikuttaa myös eri tieteenaloille valikoitumiseen (Isopahkala-Bouret, 2015; Mikkonen & Korhonen, 2018)
- Yliopisto-opiskelijoiden osuus on noussut, mutta vanhempien taustan vaikutus lasten yliopistokoulutukseen hakeutumiseen on pysynyt melko muuttumattomana viimeisten 50 vuoden aikana (Karhunen & Uusitalo, 2017)

Lähteet

- Haltia, N., Jauhiainen, A., & Isopahkala-Bouret (2017). Ei-ylioppilastaustaiset korkeakouluopiskelijat. Eurostudent VI - tutkimuksen artikkelisarja. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2017:28. Haettu osoitteesta <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/80047>
- Isopahkala-Bouret, U. (2015). 'It's considered a second class thing'. The differences in status between traditional and newly established higher education credentials. *Studies in Higher Education*, 40(7), 1291–1306.
- Karhunen, H., & Uusitalo, R. (2017). 50 vuotta koulutusmahdollisuuksien tasa-arvoa. *Yhteiskuntapolitiikka*, 82(3), 296–303.
- Kun koulu loppuu – Nuorten tulevaisuusraportti 2018. Haettu osoitteesta <https://www.kunkoululoppuu.fi/tutkimus/>
- Mikkonen, S., & Korhonen, V. (2018). Työläistäustaiset yliopisto-opiskelijat ja koulutusmahdollisuuksien tasa-arvo. Eurostudent VI -tutkimuksen artikkelisarja. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2018:4. Haettu osoitteesta <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/160472>
- Opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM) (2017). Valmiina valintoihin II. Ammatillisesta koulutuksesta korkeakouluun. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2017:25. Haettu osoitteesta: <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/80299>
- Suomen virallinen tilasto (SVT) (2017a). Koulutukseen hakeutuminen. Helsinki: Tilastokeskus. Haettu osoitteesta http://www.stat.fi/til/khak/2016/khak_2016_2017-12-13_tie_001_fi.html
- Suomen virallinen tilasto (SVT) (2017b). Koulutukseen hakeutuminen. Peruskoulun 9. luokan päättäneiden välitön sijoittuminen jatko-opintoihin 2000-2016. Haettu osoitteesta http://www.stat.fi/til/khak/2016/khak_2016_2017-12-13_tau_001_fi.html
- Suomen virallinen tilasto (SVT) (2018). Sijoittuminen koulutuksen jälkeen. Haettu osoitteesta http://www.stat.fi/til/sijk/2016/sijk_2016_2018-01-25_tie_001_fi.html
- Virolainen, M., & Stenström, M-L. (2015). Recent Finnish VET reforms and innovations: Tackling the current challenges. Nord-VET Country Report. http://nord-vet.dk/indhold/uploads/report1c_fin.pdf